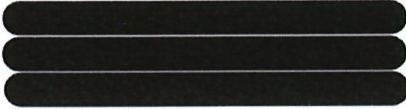




LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

Gedimino pr. 56, LT-01110 Vilnius, tel. +370 5 266 8105, el. p. ombuds@lrski.lt, www.lrski.lt



2024-02-27 Nr. 4D-2024/1-30/3D- 439
[2024-01-10 skundą (registracijos Nr. P-55)

Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos
prie Aplinkos ministerijos direktoriui

DĖL PAŽYAMOS PATEIKIMO

Siunčiame Seimo kontrolierės pažymą Nr. 4D-2024/1-30 [redacted]
skundo prieš Valstybinę saugomų teritorijų tarnybą prie Aplinkos ministerijos“.

PRIDEDAMA. Seimo kontrolierės pažyma, 5 lapai.

Seimo kontrolierė

Erika Leonaitė

Anželika Titovienė, tel. +370 5 266 8115, el. p. anzelika.titoviene@lrski.lt



LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL ██████████ SKUNDO PRIEŠ VALSTYBINĘ SAUGOMŲ TERITORIJŲ TARNYBĄ PRIE APLINKOS MINISTERIJOS

2024 m. vasario 26 d. Nr. 4D-2024/1-30
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė 2024 m. sausio 10 d. gavo ██████████ (toliau – Pareiškėja) skundą dėl Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos prie Aplinkos ministerijos (toliau – Tarnyba) atsakingų pareigūnų veiksmų (neveikimo), dėl nepateikto atsakymo į Pareiškėjos 2023 m. lapkričio 8 d. prašymą (toliau – prašymas) ir Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos 2023 m. lapkričio 15 d. raštą Nr. D8(E)-6482 (toliau – Aplinkos ministerijos raštas).

2. Pareiškėja skunde nurodo, kad iki šios dienos nėra gavusi atsakymo iš Tarnybos pareigūnų į jos prašymą ir į Aplinkos ministerijos raštą, kuriuo Aplinkos ministerija prašė Tarnybos įvertinti Pareiškėjos pateiktą prašymą ir atsakyti pagal priskirtą kompetenciją.

3. Pareiškėja Seimo kontrolierės, be kita ko, prašo: „[...] 2. įpareigoti VSTT nedelsiant atsakyti į mano 2023-11-08 registruotą laišką ir LR Aplinkos ministerijos aukščiau minėtą Raštą paštu (raštu) registruotu laišku į aukščiau nurodytą mano adresą; 3. įspėti VSTT, kad neatsakydama man įstatymu nustatytu laiku, VSTT pažeidė LR įstatymą; [...]“ (citatų kalba netaisyta).

4. Pareiškėja su skundu pateikė:

- 4.1. Aplinkos ministerijos 2023 m. lapkričio 15 d. rašto Nr. D8(E)-6482 kopiją, 2 lapai;
- 4.2. AB Lietuvos pašto registruoto laiško Aplinkos ministerijai ir Tarnybai kvito kopiją;
- 4.3. AB Lietuvos pašto dokumento, patvirtinančio, kad prašymas buvo įteiktas Tarnybai 2023 m. lapkričio 9 d., kopiją.

TYRIMAS IR IŠVADOS

Tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

5. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė, gavusi Pareiškėjos skundą, siekdama išsiaiškinti skundo aplinkybes, 2024 m. sausio 19 d. raštu Nr. 4D-2024/1-30/3D-164 dėl informacijos ir ją patvirtinančių dokumentų gavimo kreipėsi į Tarnybos direktorių, prašydama pateikti atsakymą į klausimus.

6. Tarnyba 2024 m. vasario 2 d. raštu Nr. V3-319 (Seimo kontrolierių įstaigoje raštas gautas 2024 m. vasario 2 d., reg. Nr. 1D-229) pateikė toliau nurodytą informaciją:

6.1. Į klausimą (prašymą): „pateikti išsamų ir motyvuotą paaiškinimą, kokių konkrečių veiksmų buvo imtasi, nagrinėjant Pareiškėjos 2023 m. lapkričio 8 d. pateiktą prašymą ir Aplinkos ministerijos 2023 m. lapkričio 15 d. raštą Nr. D8(E)-6482; jeigu prašymas ir raštas nebuvo nagrinėjami iš esmės, motyvuotai paaiškinti, dėl kokių priežasčių; kuo vadovaujantis Tarnyboje nagrinėjami asmenų prašymai“, Tarnyba atsakė:

„Tarnyba Pareiškėjos 2023-11-07 prašymą (toliau – Prašymas) gavo ir Dokumentų valdymo bendrojoje informacinėje sistemoje (toliau – DBSIS) užregistravo 2023-11-09, registracijos Nr. V2-666. [...] Tarnyba 2023-11-15 gavo Aplinkos ministerijos raštą Nr. D8(E)-6482 „Dėl [...] prašymo [...]. [...] Tarnyba visas funkcijas susijusias su SŽNSĮ įgyvendinimu vykdė ir vykdė turimais (minimaliais) žmogiškaisiais ištekliais, todėl Tarnybos specialistams išaugęs darbo krūvis ir yra nukrypstama nuo Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatyme, Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatyme, Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklėse, patvirtintose 2007 m. rugpjūčio 22 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Nr. 875 „Dėl asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių patvirtinimo“ įtvirtintų terminų. Tarnyba siekdama spartinti atsakymų parengimą, peržiūri procesus, perskirsto krūvius, ieško kitų galimybių, kaip įmanoma operatyviau atsakyti į asmenų prašymus“.

6.2. Į klausimą (prašymą): „paaiškinti, ar buvo pratęstas prašymo nagrinėjimo terminas; jeigu taip, informuoti, kada ir dėl kokių priežasčių tai buvo atlikta, ir ar apie prašymo nagrinėjimo terminų pratęsimą teisės aktų nustatyta tvarka ir terminais buvo informuota Pareiškėja (jeigu taip, nurodyti, kada ir koku būdu informuota Pareiškėja); jeigu Pareiškėja nebuvo informuota, motyvuotai paaiškinti, kodėl tokių veiksmų nebuvo imtasi“, Tarnyba atsakė:

„[...] Pareiškėjos prašymo nagrinėjimo terminas, Viešojo administravimo įstatymo 10 straipsnio 4 dalies pagrindu nebuvo pratęstas papildomam 10 darbo dienų terminui, dėl gautų paklausimų skaičiaus. Tarnybos vertinimu vien tik formaliai vykdant Viešojo administravimo įstatymo 10 straipsnio 4 dalies normą, t. y. pratęsiant pareiškėjų prašymus, atsakymų į paklausimus skaičius išaugtų dvigubai, nes tam pačiam paklausejui reiktų rengti du atsakymus, pirmasis dėl prašymo nagrinėjimo termino pratęsimo, antrasis išnagrinėtas prašymas, ar paklausimas, o tai dar labiau padidintų Tarnybos darbuotojų darbo krūvį. [...] Tarnyba daro išvadą, kad Tarnyba dėjo ir deda maksimalias pastangas užtikrinti Viešojo administravimo įstatymo 10 straipsnio 4 dalies nuostatas. Tarnyba mano, kad Kontrolierius atlikdamas tyrimą turėtų atsižvelgti į visas faktines aplinkybes ir sunkumus su kuriais susidūrė Tarnyba, vykdydama SŽNSĮ ir Nutarimo dėl SŽNSĮ įgyvendinimo pavestas funkcijas“.

6.3. Į klausimą (prašymą): „informuoti, ar teisės aktų nustatyta tvarka ir terminais Pareiškėjai pateiktas atsakymas į 2023 m. lapkričio 8 d. pateiktą prašymą ir Aplinkos ministerijos 2023 m. lapkričio 15 d. raštą Nr. D8(E)-6482; jeigu ne, motyvuotai paaiškinti, kodėl; užtikrinti, kad Pareiškėjai būtų pateiktas atsakymas į prašymą pagal jo turinį ir Aplinkos ministerijos 2023 m. lapkričio 15 d. raštą Nr. D8(E)-6482“, Tarnyba atsakė:

„[...] į Pareiškėjos Prašymą, Tarnyba atsakė 2024-01-25 raštu Nr. V3-236 „Dėl specialiųjų žemės naudojimo sąlygų“ (toliau – Tarnybos atsakymas) (pridedama). Šis atsakymas Pareiškėjai buvo išsiųstas registruotu paštu 2024-01-26 (Lietuvos pašto informacinėje sistemoje suformuota siunta), siuntos Nr. RS280765204LT. Tarnybos atsakymo kopija 2024-01-26 pasitelkiant „e. pristatymą“ buvo išsiųsta ir Aplinkos ministerijai“.

Tyrimui reikšmingos teisės aktų nuostatos

7. Lietuvos Respublikos teisės aktai

7.1. *Seimo kontrolierių įstatymo 2 straipsnis* – „1. Biurokratizmas – tokia pareigūno veika, kai vietoj reikalų sprendimo iš esmės laikomasi nereikalingų ar išgalvotų formalumų, nepagrįstai atsisakoma spręsti pareigūno kompetencijai priklausančius klausimus, vilkinama priimti sprendimus ar atlikti savo pareigas bei kitaip blogai ar netinkamai valdoma (atsisakoma informuoti asmenį apie

jo teises, sąmoningai pateikiamas klaidinantis ar netinkamas patarimas ir t. t.). Biurokratizmu taip pat laikomas toks pareigūnų darbas, kai nevykdomi arba blogai vykdomi įstatymai ar kiti teisės aktai“.

7.2. Viešojo administravimo įstatymo:

7.2.1. *10 straipsnis* – „4. Viešojo administravimo subjektas administracinį sprendimą dėl asmens prašymo ar skundo turi priimti per 20 darbo dienų nuo tokio prašymo ar skundo gavimo dienos. Jeigu prašymas ar skundas gautas po darbo valandų, poilsio ar šventės dieną, jo gavimo diena laikoma po jos einanti darbo diena. Kai dėl objektyvių priežasčių per šį terminą administracinis sprendimas negali būti priimtas, viešojo administravimo subjektas šį terminą gali pratęsti ne ilgiau kaip 10 darbo dienų. Asmeniui apie tokį termino pratęsimą per 5 darbo dienas nuo sprendimo pratęsti terminą priėmimo dienos pranešama raštu ir nurodomos pratęsimo priežastys“.

7.2.2. *11 straipsnis* – „1. Asmenų prašymus ir skundus viešojo administravimo subjektai nagrinėja pagal Vyriausybės patvirtintas taisykles“.

7.3. *Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 22 d. nutarimu Nr. 875 (toliau – Taisyklės) (nauja redakcija nuo 2021 m. gruodžio 7 d.), 32 punktas* – „Prašymai ir skundai, išskyrus prašymus ir skundus, į kuriuos Taisyklių 18 punkte nustatyta tvarka galima atsakyti iš karto arba vėliau kaip artimiausią darbo dieną, turi būti išnagrinėjami per Viešojo administravimo įstatymo 10 straipsnio 4 dalyje nurodytus terminus“.

7.4. *Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos prie Aplinkos ministerijos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002 m. liepos 23 d. įsakymu Nr. 377 (nauja redakcija nuo 2010 m. rugsėjo 26 d.), 19 punktas* – „Tarnybos direktorius: 19.1. užtikrina įstatymų, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimų, aplinkos ministro įsakymų ir kitų teisės aktų laikymąsi Tarnybos veikloje“.

Tyrimo išvados

8. Apibendrinus Skundo tyrimo metu gautą informaciją, dokumentus (kopijas), teisinį reglamentavimą, pacituotą pažymos 7 punkte, susijusius su Tarnybos atsakingų pareigūnų veiksmais (neveikimu) nepateikus Pareiškėjai atsakymo į prašymą ir į Aplinkos ministerijos raštą, konstatuotina:

8.1. Tarnyba Pareiškėjos prašymą gavo ir Dokumentų valdymo bendrojoje informacinėje sistemoje užregistravo 2023 m. lapkričio 9 d. (reg. Nr. V2-666), Aplinkos ministerijos raštą gavo 2023 m. lapkričio 15 d. (pažymos 6.1 papunktis). Pareiškėjos prašymo nagrinėjimo terminas pratęstas nebuvo. Tarnyba į Pareiškėjos prašymą atsakė 2024 m. sausio 25 d. raštu Nr. V3-236 (pažymos 6.3 papunktis). Iš pateikto Tarnybos 2024 m. sausio 25 d. rašto Nr. V3-236 turinio nustatyta, kad šiuo raštu Tarnyba kartu atsakė ir į Aplinkos ministerijos rašte pateiktą prašymą Tarnybai, kad atsakant Pareiškėjai į prašymą kartu būtų paaiškinta, kodėl atsakyme nėra Tarnybos direktorės parašo.

8.2. Pagal Viešojo administravimo įstatymo 10 straipsnio 4 dalį, viešojo administravimo subjektas administracinį sprendimą dėl asmens prašymo ar skundo turi priimti per 20 darbo dienų nuo tokio prašymo ar skundo gavimo dienos. Kai dėl objektyvių priežasčių per šį terminą administracinis sprendimas negali būti priimtas, viešojo administravimo subjektas šį terminą gali pratęsti ne ilgiau kaip 10 darbo dienų. Asmeniui apie tokį termino pratęsimą per 5 darbo dienas nuo sprendimo pratęsti terminą priėmimo dienos pranešama raštu ir nurodomos pratęsimo priežastys (pažymos 7.2, 7.3 papunkčiai).

8.3. Skundo tyrimo metu nustatyta, kad Tarnybos atsakymas į Pareiškėjos prašymą išsiųstas tik 2024 m. sausio 24 d. raštu. Terminas atsakymui į Pareiškėjos prašymą pateikti pratęstas nebuvo (pažymos 6.2 papunktis), todėl Tarnybos pareigūnai, nesilaikydami teisės aktuose nustatytos tvarkos ir terminų atsakymui pateikti, pažeidė Pareiškėjos teisę į gerą viešąjį administravimą. Tarnybos rašte pateikti paaiškinimai, dėl kokių priežasčių buvo praleistas 20 darbo dienų terminas atsakymui pateikti, nepaneigia to, kad Tarnybos pareigūnai visais atvejais turi veikti tik taip, kaip numato teisės

aktai, kas nagrinėjama atveju nebuvo užtikrinta. Nustatytas Tarnybos pareigūnų teisės aktų nesilaikymas, teikiant atsakymą Pareiškėjai, laikytinas neveikimu, pažeidžiančiu Pareiškėjos teisę į gerą viešąjį administravimą – laiku iš Tarnybos pareigūnų gauti atsakymą į pateiktą prašymą.

9. Tarnybos direktorius užtikrina įstatymų, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimų, aplinkos ministro įsakymų ir kitų teisės aktų laikymąsi Tarnybos veikloje (pažymos 7.4 papunktis), todėl Tarnybos direktorius turi pareigą visais atvejais užtikrinti teisės aktuose nustatytos prašymų nagrinėjimo tvarkos ir terminų laikymąsi. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (LVAT) savo praktikoje yra nurodęs, kad „[...] viešojoje teisėje veikiančys įstatymo viršenybės ir teisinio apibrėžtumo principai lemia tai, kad visi viešojo administravimo subjektai turi tik tokius įgalinimus, kurie jiems yra suteikti konkrečiomis teisės aktų nuostatomis, o plečiamas valdymo institucijų kompetencijos aiškinimas yra negalimas. Tokios institucijos, vykdydamos įstatymais joms priskirtą veiklą, privalo veikti tik taip, kaip numato teisės aktai, priešingu atveju būtų pažeistas viešojo administravimo subjektui taikytinas bendrojo draudimo principas – veikti taip, kaip nėra leidžiama. [...]“ (LVAT 2018 m. vasario 26 d. nutartis administracinėje byloje Nr. P-5-50-502/2018).

10. Seimo kontrolierė pabrėžia, kad atsakingo valdymo (gero viešojo administravimo) principas Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo yra pripažintas koordinuojančio ir determinuojančio konstitucinio teisinės valstybės principo dalimi, viena iš Lietuvos Respublikos Konstitucijos saugomų ir ginamų vertybių (Konstitucinio Teismo 1999 m. gegužės 11 d., 2004 m. gruodžio 13 d. nutarimai, 2004 m. lapkričio 5 d. išvada).

Vienas iš gero administravimo principų yra konstitucinė nuostata, kad visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms (LVAT 2005 m. gegužės 31 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A10-655/2005). Tai reiškia, jog kiekviena viešojo administravimo institucija yra saistoma bendrųjų, be kita ko, konstitucinių teisės principų (teisinės valstybės, valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, teisės viršenybės, draudimo diskriminuoti, asmenų lygybės prieš įstatymą, proporcingumo ir kt.) bei gero administravimo, atsakingo valdymo principų (teisėtumo, objektyvumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, skaidrumo ir kt.) (LVAT 2012 m. kovo 1 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A502-1605/2012).

LVAT 2010 m. gruodžio 6 d. nutartyje administracinėje byloje Nr. A¹⁴⁶-1135/2010 yra nurodęs: „[...] konstitucinis valstybės įstaigų paskirties tarnauti žmonėms principas (Konstitucijos 5 str. 3 d.) suponuoja jų pareigą užtikrinti palankiausią žmogaus teisių įgyvendinimo režimą ir ginti bei saugoti šias teises, pačioms jų nepažeisti. Ši konstitucinė nuostata perkelta į Viešojo administravimo įstatymą. Spręsdamas įstatymo leidėjo pavestus uždavinius viešojo administravimo subjektas turi veikti taip, kad tie uždaviniai būtų įgyvendinti laiku, laikantis efektyvumo, objektyvumo, nepiktnaudžiavimo valdžia ir kitų viešojo administravimo principų.“

11. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į Skundo tyrimo metu nustatytą aplinkybę, kad Tarnybos pareigūnai per 20 darbo dienų neišnagrinėjo ir nepateikė Pareiškėjai atsakymo į prašymą, taip pat nepriėmė sprendimo dėl prašymo nagrinėjimo termino pratęsimo, kaip yra nustatyta Viešojo administravimo įstatymo 10 straipsnio 4 dalyje, Taisyklių 32 punkte (pažymos 7.2, 7.3 papunkčiai), tuo pažeisdami Pareiškėjos teisę į gerą viešąjį administravimą, Pareiškėjos Skundas laikytinas pagrįstu.

SEIMO KONTROLIERĖS SPRENDIMAS

12. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė nusprendžia [REDACTED] skundą dėl Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos prie Aplinkos ministerijos atsakingų pareigūnų veiksmų (neveikimo), dėl nepateikto atsakymo į Pareiškėjos 2023 m. lapkričio 8 d. prašymą ir Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos 2023 m. lapkričio 15 d. raštą Nr. D8(E)-6482 pripažinti pagrįstu.

SEIMO KONTROLIERĖS REKOMENDACIJOS

13. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 17 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė rekomenduoja Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos prie Aplinkos ministerijos direktoriui:

13.1. atkreipti dėmesį į tai, kad Tarnybos pareigūnai per teisės aktuose nustatytą 20 darbo dienų terminą neišnagrinėjo gauto Pareiškėjos prašymo ir nepratęsė prašymo nagrinėjimo termino, tuo pažeisdami Pareiškėjos teisę į gerą viešąjį administravimą;

13.2. imtis priemonių užtikrinti, kad ateityje Tarnybos pareigūnai, nagrinėdami asmenų prašymus, laikytųsi teisės aktuose nustatytų reikalavimų ir terminų, atsakymai į asmenų prašymus būtų pateikiami nepažeidžiant 20 darbo dienų termino, esant pagrindui būtų priimami sprendimai dėl prašymų nagrinėjimo termino pratęsimo ir asmenys apie tai būtų informuojami.

Primenama, kad Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta, jog informacija apie siūlymų (rekomendacijų) išnagrinėjimą Seimo kontrolieriams turi būti pateikiama nedelsiant priėmus sprendimus dėl priemonių, kurių bus imamasi, atsižvelgiant į Seimo kontrolierių siūlymą (rekomendaciją), bet ne vėliau kaip per 30 dienų nuo siūlymo (rekomendacijos) gavimo dienos.

Seimo kontrolierė



Erika Leonaitė